
En livskraftig region
Regional Kulturplan 2015-2018

ANTAGEN AV LANDSTINGSFULLMÄKTIGE 17 JUNI 2014

Regional Kulturplan

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
2	ERFARENHETER FRÅN 2012-2014	4
3	KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	6
3.1	Nationella kulturpolitiska utgångspunkter.....	6
3.2	Regional kulturpolitisk vision och målområden.....	7
4	GEMENSAMMA PERSPEKTIV	8
4.1	Barns och ungas rätt till kultur	8
4.1.1	Musik- och kulturskolor	8
4.1.2	Skapande skola.....	9
4.2	Geografisk spridning i länet.....	9
4.3	Delaktighet	10
4.4	Tillgänglighet	10
4.5	Mångfald	11
4.5.1	Finskt förvaltningsområde	11
4.6	Jämställdhet	11
4.7	Armslängds avstånd	12
5	KULTURPOLITISKT PRIORITERADE UTVECKLINGSOMRÅDEN 2015-2018	12
6	ARBETSPROCESSEN.....	14
7	SAMVERKAN OCH MÖTESPLATSER.....	15
7.1	Samverkan.....	15
7.2	Mötesplatser	17
8	DE PROFESSIONELLA KULTURSKAPARNA	17
9	KULTUR I SAMVERKAN MED ANDRA DELAR AV SAMHÄLLET	18
9.1	Civilsamhället och den ideella sektorn.....	18
9.2	Folkbildningen, folkhögskolor och studieförbund	18
9.3	Kultur och hälsa.....	19
9.4	Kultur och näring.....	20
10	REGIONALA KULTURVERKSAMHETER	20
10.1	Västmanlandsmusiken	20
10.1.1	Konst och kulturfrämjande verksamhet, dans	22
10.2	Västmanlands Teater	22
10.2.1	Konst och kulturfrämjande verksamhet, teater.....	23
10.3	Landstingets Kultur- och museiverksamhet.....	24
10.3.1	Regional museiverksamhet	24
10.3.2	Kulturutvecklare inom landstinget.....	26
10.3.3	Barn och unga	26
10.3.4	Konst och kulturfrämjande verksamhet, konst.....	27

Regional Kulturplan

10.3.5	Filmkulturell verksamhet	28
10.3.6	Regional Biblioteksverksamhet	28
10.4	Arkiv Västmanland	30
11	UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	32

Regional Kulturplan

1 INLEDNING

Sedan 2012 har Västmanlands regionala kulturplan 2012-2014 varit utgångspunkten för det kulturpolitiska arbetet i Västmanland. En fördjupad samverkan har skett mellan landstinget och kommunerna och under denna period har den kulturpolitiska debatten aldrig varit intensivare. Under perioden har flera av länets kommuner påbörjat ett arbete med att ta fram lokala kulturplaner och handlingsprogram. Detta skapar en fördjupad dialog mellan den lokala och regionala nivån. Landstinget, kommunerna och de regionala kulturverksamheterna har samverkat med Västmanlands kulturskapare, professionella, amatörer, institutioner och det fria kulturlivet.

Samverkan är grundläggande för att kulturlivet ska utvecklas och det är grunden för Västmanlands andra kulturplan En livskraftig Region, Regional kulturplan 2015-2018 Västmanlands län, som har arbetats fram tillsammans med länets kommuner och i samråd med civilsamhället, förenings- och organisationsliv, kulturskapare och de regionala kulturverksamheterna. Planen har skickats på remiss och under remisstiden genomfördes en remisskonferens. Den nya kulturplanen består av en beskrivning av kulturpolitiska utgångspunkter och prioriterade utvecklingsområden samt en beskrivning av regionala kulturverksamheter. Till denna plan kommer det att skapas ett levande dokument som beskriver länets kulturella infrastruktur och kulturliv.

Landstingets regionalpolitiska utskott har aktivt deltagit i arbetet och har kontinuerligt haft medborgardialog med västmanlänningar i kulturfrågor.

Kulturplanen är ett politiskt dokument som är fastställt av Landstingsfullmäktige. Fokus ligger därför på insatser som görs av Landstinget och/eller de regionala kulturverksamheterna, samt av den regionala nivån i samverkan med kommunerna, kulturskapare och civilsamhället.

Styrande för utvecklingen är också den landstingsplan som fullmäktige antar vilken anger de ekonomiska ramarna för regional kulturverksamhet.

2 ERFARENHETER FRÅN 2012-2014

Arbetet med att ta fram och arbeta med en Regional kulturplan i Västmanland har skapat nya möjligheter och förutsättningar för samverkan inom olika politiska nivåer. Länet har stärkt sin roll och position i kulturfrågor. Den regionala kulturplanen har varit ett styrande dokument och det har skapats kulturaktiviteter i hela länet och aktiviteterna har skett nära medborgarna. Det finns stora politiska utmaningar i relationen mellan det lokala och regionala.

- Den lilla kommunpolitiken – lokala utvecklingsgrupper, kulturgrupper, civilsamhället.

Regional Kulturplan

- Den stora kommunpolitiken – partier, politisk- och förvaltningsorganisation i kommunen.
- Regionen – landstinget, politisk- och förvaltningsorganisation.

Utmaningen är att utveckla samband för inflytande från den lilla kommunpolitiken på lokal nivå, över den stora kommunpolitiken och vidare till regional nivå. Den regionala kulturplanen i Västmanland har under 2012-2014 skapat en helt ny arena för ökat engagemang i regionala kulturfrågor. Genom samverkan mellan landstinget, kommunerna, civilsamhället och kulturskapare skapas delaktighet och länskänsla för arbetet. Inom kulturområdet är det många olika aktörer och intressen inblandade, kontakter och initiativ korsar varandra. Den regionala kulturplanen har skapat förutsättningar för att alla drar åt samma håll i ett ömsesidigt samspel utifrån olika aktiviteter.

Samspelet mellan nivåerna i svensk kulturpolitik har förändrats. Det finns ett behov av att definiera de olika rollerna och ansvar för respektive politiska nivå. Den höga förändringstakten i samhället och ett begränsat ekonomiskt utrymme gör det också nödvändigt att alltmer samverka och göra gemensamma satsningar både inom kultursektorn och andra delar av samhället.

Vilken är kommunens uppgift att komma in i den regionala utvecklingen?

Kommunerna tar sig alltmer in i det regionala perspektivet. I det nya regionala ledarskapet blir det viktigt att arbeta i nätverk och att bygga broar mellan det lokala och regionala och att demokratisera det regionala utvecklingsarbetet.

För att lyckas med att arbeta i nätverk krävs hög grad av handlingsutrymme för de olika berörda parterna. Politik byggs utifrån resursberoenden mellan aktörer i olika aktivitetsfält. Relationerna mellan aktörerna är oftast förhandlingsrelationer och det är politikerna som bär processerna. En viktig faktor för ett lyckat processarbete är politisk förankring. Den regionala kulturplanen har lyckats länka och integrera de kulturella utvecklingsfrågorna från det som sker lokalt, vidare till det som sker mellankommunalt, till det som sker regionalt i länet och vidare till riksnivå.

Landstinget Västmanland har två huvudprocesser, Hälso- och sjukvård och Regional utveckling. Inom Regional utveckling finns fyra kärnprocesser, kultur, kollektivtrafik, folkbildning och innovation/näringslivsutveckling. Detta tydliggör att landstinget prioriterar kultur som en del av landstingets ansvar inom arbetet med regional utveckling.

Några av de utvecklingsområden som landstinget, kommunerna och civilsamhället arbetat med under perioden är:

Kulturarvsportal Västmanland som är ett gemensamt utvecklingsområde där länsstyrelsen satsat medel för en uppbyggnad under en tvåårsperiod. Arbetet med portalen är en gemensam angelägenhet för landstinget och länets kommuner och

---

Regional Kulturplan

genomförs i nära samverkan med ABM-aktörerna (arkiv, bibliotek och museer) i länet.

Ett Kulturliv för alla, teater handlar om att skapa ett decentraliserat teaterliv i hela länet. Landstinget och samtliga kommuner arbetar med detta och i varje kommun har det skapats arbetsgrupper med representanter från kommunen och civilsamhället. Projektet har erhållit utvecklingsbidrag från Kulturrådet.

Ett annat utvecklingsområde där landstinget samverkar med civilsamhället är projektet Livskraft, kultur för och med äldre i Västmanland. Projektidén kom från PRO Västmanland och Kulturrådet har beviljat medel till projektet under två år. Syftet med projektet är att skapa långsiktiga strategier för kultur för och med äldre i Västmanland.

---

3 KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER

3.1 Nationella kulturpolitiska utgångspunkter

Enligt riksdagsbeslutet är inriktningen av den nya kulturpolitiken:

”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.”

Landstinget ansvarar för att fördela stadsbidrag till:

- Professionell teater, dans och musikverksamhet
- Museiverksamhet
- Biblioteksverksamhet
- Konst- och kulturfrämjande verksamhet
- Regional arkivverksamhet
- Filmkulturell verksamhet
- Främjande av hemslojd

Den Regionala kulturplanen överlämnas till Statens kulturråd som underlag för fördelning av stadsbidrag.

Regional Kulturplan

3.2 Regional kulturpolitisk vision och målområden

Landstinget Västmanland har sex målområden:

- En god och jämlik hälsa
- En livskraftig region
- Nöjda och trygga medborgare
- En säker och kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet
- Stolta engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi.

En Livskraftig Region

Med en livskraftig region menas att Västmanlands län ska vara attraktivt att leva i och flytta till. Regional utveckling och kultur är betydelsefulla delar i ett samhälle som är långsiktigt hållbart såväl socialt, ekonomiskt som miljömässigt. Landstinget Västmanland bidrar till regional utveckling med kollektivtrafik, kultur, folkbildning, näringslivsutveckling, folkhälsoarbete och som en aktiv aktör inom utbildningsområdet.

Kulturpolitisk vision

”Landstinget och kommunerna ska gemensamt skapa förutsättningar för att medborgarna i hela länet ska ges tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud.

Västmanland ska bedriva en aktiv, kreativ och mångfacetterad kulturverksamhet som blir ett vitalt och angeläget inslag i västmanlänningarnas liv där bredd och spets ska utgöra ett fruktbart komplement till varandra.”

Övergripande kulturpolitiskt prioriterade målområden

Barn och unga

Kulturverksamhet för och med barn och unga är prioriterat. Med detta menas att kulturlivet ska utvecklas med särskilt fokus på barns och ungas rätt till kultur. Genom kulturens kraft ges barn och unga i Västmanland en möjlighet att växa genom att få tillgång till ett brett kulturutbud där de både får ta del av kultur och själva vara aktivt skapande. Konst och kultur ger förutsättningar för delaktighet, utveckling och sammanhang.

Geografisk spridning

All regional kulturverksamhet ska ha en god geografisk spridning i länet. Detta har betydelse för invånarnas närhet och tillgänglighet till de olika kulturverksamheterna. Samtliga regionala kulturverksamheter ska på olika sätt arbeta med att överbrygga avstånden och vara aktiva i samtliga länets kommuner.

Regional Kulturplan

4 GEMENSAMMA PERSPEKTIV

Arbetet med barn och unga, geografisk spridning, delaktighet, tillgänglighet, mångfald, jämställdhet, armlängds avstånd ska genomsyra all regional kulturverksamhet som erhåller offentligt stöd. Kulturverksamheterna och övriga aktörer ska medverka till att förverkliga kulturplanens intentioner utifrån sina förutsättningar.

4.1 Barns och ungas rätt till kultur

Barns och ungas rätt till kultur är ett prioriterat område i kulturpolitiken. Lokalt, regionalt och nationellt har kommuner, landsting och myndigheter ett ansvar för att barnkonventionen efterlevs inom olika områden. Inom kulturområdet handlar det om att ge barn och unga goda förutsättningar att utvecklas till självständiga individer genom att ge dem tillgång till olika kulturella uttrycksformer samt kunskap och resurser för eget skapande. Att arbeta systematiskt med att tillhandahålla lämpliga och lika möjligheter för kultur och konstnärlig verksamhet för barn och unga i hela länet är en betydelsefull uppgift.

Det offentligt finansierade kulturlivet medverkar till att inspirera, stödja, samordna och komplettera kulturell verksamhet för, av och med barn och unga. Det sker genom kommunala verksamheter som bibliotek, skola, fritidsgårdar, musik- och kulturskola, regionala kulturverksamheter samt olika regionala och kommunala stöd, bland annat till föreningslivet. De regionala kultursatsningarna ska vara ett komplement och stöd till det som sker på lokal nivå men de kan inte kompensera för uteblivna satsningar på kommunal nivå.

4.1.1 Musik- och kulturskolor

De kommunalt organiserade satsningarna på musik- och kulturskolor har varit och är en del av det svenska välfärdsbygget. Den bärande tanken är att erbjuda förutsättningar för ett meningsfullt intresse i livet samt att ge undervisning till barn och ungdom utan att föräldrarnas privatekonomi ska vara avgörande. Musik- och kulturskolan erbjuder fördjupad utbildning för de elever som önskar det, oavsett bakgrund. Musik- och kulturskolorna ska möta barn och unga där de befinner sig. Verksamheten ska stärka kulturutövandet, nå nya grupper och vara en samverkanspartner för förskola, skola och andra kulturutövare.

Att följa kulturutvecklingen och stödja barn och ungas kulturutövande är viktigt både för individen och för samhället. Musik- och kulturskolorna ger barn och ungdomar möjlighet att som fritidsintresse utveckla och fördjupa sitt kulturutövande. Dessutom är musik- och kulturskolan en viktig del i grundutbildningen till landets konstnärliga utbildningar. Musik- och kulturskolorna är även viktiga pedagogiska samverkanspartners för den obligatoriska skolan och i många fall en plattform där kommunens kulturliv kan mötas, samordnas och utvecklas.

I Västmanland finns musik- och kulturskolor i nio av tio kommuner. Kommunerna har en hög ambition vad gäller kulturskolan och vill satsa ännu mer än idag för att

---

Regional Kulturplan

möjliggöra för fler att ta del av verksamheten. Musik- och kulturskolan saknar både regionala och nationella tydliga bindningar och är i behov av regionala och nationella strukturer på nätverksnivå. Att som musik- och kulturskolan vara helt lokal medför vissa nackdelar. Verksamheten blir lätt isolerad och kan därför, i en tid med snabba förändringar, lida brist på omvärldsanalys. Likaså försvinner samordningseffekter då skolorna tvingas uppfinna hjulet flera gånger. Ett utvecklat samarbete inom länet kan bli en viktig förstärkning på regional nivå för den kommunala lokala musik- och kulturskolan.

Länets Musik- och kulturskolechefer har diskuterat fördelar med ökad samverkan. Syftet är att följa kulturutvecklingen och identifiera gemensamma utvecklingsbehov för att stödja barn och ungas kulturutövande i den egna kommunen. En regional kulturskolesamverkan ger även ökade möjligheter för den enskilda musik- och kulturskolan att lyfta fram samverkansidéer som t ex lägerverksamhet, kompetensutvecklingsbehov eller att sprida goda idéer. Länets mindre musik- och kulturskolor har särskilt lyft fram fördelarna med ett ökat samarbete för att möjliggöra nya möten både för lärare och elever.

4.1.2 Skapande skola

Kultur i skolan omfattar skapande verksamhet och estetiska läroprocesser som är en del i skolans kunskapsuppdrag. Den statliga satsningen Skapande skola syftar till att stärka arbetet med kultur i skolan. För många barn och unga är skolan den viktigaste arenan för mötet med kultur. Kultur i skolan bör vara relevant och sträva mot en hållbar utveckling av lärandet i enlighet med läroplanen. Kultur i undervisningen främjar vidare elevernas kreativa, kommunikativa och begreppsliga förmågor samt förmågan att analysera och hantera information.

Skapande arbete och lek är väsentliga delar av det aktiva lärandet. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende. Elever ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i film, bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmågan att till eget skapande hör till detta.

4.2 Geografisk spridning i länet

Västmanland är ett mångfacetterat län med 10 kommuner på en jämförelsevis liten yta. I Västmanland finns både industrialismens vaggas i Sverige och rötter i jordbrukskulturen beroende av var i länet man befinner sig. Västmanland är såväl en del av Mälardalen/ Stockholm och Bergslagen på en och samma gång. Det finns god tillgänglighet för invånarna av viktiga funktioner, både inom och utom länet, som t.ex. utbildning, forskning, vård, jobb och kultur.

All regional kulturverksamhet ska ha god geografisk spridning i länet. Detta har betydelse för invånarnas närhet och tillgänglighet till de olika kulturverksamheterna

---

Regional Kulturplan

som på olika sätt ska arbeta med att överbrygga avstånden och vara aktiva i samtliga länets kommuner. De regionala kulturverksamheterna ska finnas till för västmanlänningarna och vara aktiva i många olika sammanhang, i olika lokaler och framförallt runt om i hela länet.

4.3 Delaktighet

Alla människor ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, ta del av kulturupplevelser samt få möjlighet till eget skapande. Kultur inspirerar till djupare reflektion. Den stärker och utvecklar oss människor och är ofta en garant för ett öppet och demokratiskt samhälle. Deltagande i kulturella aktiviteter kan också innebära en ökad social sammanhållning och ett ökat politiskt medvetande.

I samhället används internet i allt större utsträckning. Det kräver kunskap om datorer och hur man använder internet. Biblioteken har en viktig roll i arbetet för ökad digital tillgänglighet. I samverkan med folkbildning och andra ska de möta det ökade digitala utanförskapet i samhället.

Det ska finnas möjlighet för alla att vara med och definiera vårt gemensamma kulturarv. Arbetsmetoder ska utvecklas för att hitta formerna för att fördjupa arbetet med referensgrupper, samt olika fokus- och arbetsgrupper. Ett exempel är Frizonen på läns museet, som är ett idélabb och utställningsyta för kreativa ungdomar och unga vuxna. De ungas arbetsprocesser visas här upp och de ställer ut sina idéer och sitt skapande.

Kultur har en viktig uppgift och roll för att stärka demokratin och motverka antidemokratiska strömningar i samhället. Kulturverksamheterna ska vara med i samhällsdebatten och våga ta ställning samt vara en plats för dialog, debatt och samtal.

4.4 Tillgänglighet

Kultur ska vara tillgänglig för alla. Såväl institutioner, fria grupper och andra kulturarrangörer har behov av att se över verksamhet, lokaler och information för att alla ska kunna ta del av kultur. Att identifiera och undanröja synliga och osynliga hinder är nödvändigt för att fler ska få tillgång till kulturutbudet.

Tillgänglighetsperspektivet ska integreras i all verksamhet. Ökad tillgänglighet handlar om den demokratiska rätten för alla att röra sig fritt och verka i samhället – utan diskriminering och utanförskap.

Tillgänglighet kan delas in i fysisk tillgänglighet, kommunikativ/informativ tillgänglighet och psykosocial (bemötande) tillgänglighet.

Sedan 2003 har Landstinget Västmanland arbetat med att tillgängliggöra teater och bioföreställningar för synskadade västmanlänningar. Varje år erbjuds 12 - 14 syntolkade bioföreställningar och 5 - 8 syntolkade teaterföreställningar i ett flertal kommuner i länet. De senaste åren har det även erbjudits syntolkade museibesök med inriktning på konst och historia.

Regional Kulturplan

Verksamheten samordnas och administreras av Landstinget Västmanland i nära samarbete med länets arrangörer, studieförbund och SRF.

4.5 Mångfald

Kulturverksamheterna ska arbeta utifrån ett brett mångfaldsbegrepp som innefattar kön med könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, etnicitet, geografi, klass eller ålder.

Mångfaldsarbetets övergripande mål är icke diskriminering. Istället för att utgå från skillnader mellan människor och särartstänkande inriktas mångfaldsarbetet på intressegemenskap och likhet mellan människor. Utgångspunkten är FN:s deklarationer för mänskliga rättigheter, barnkonventionen samt svensk lagstiftning rörande icke diskriminering, jämlikhet, jämställdhet och likabehandling.

I Sverige finns fem nationella minoriteter, sverigefinnar, tornedalingar, samer, judar och romer. Minoritetsspråken är finska, meänkälä (tornedalsfinska), samiska, jiddisch och romani chib. Alla minoritetsspråk har ett grundskydd som bland annat innebär att det finns ett särskilt ansvar för att främja och skydda dessa minoriteters språk och kultur. Barns utveckling av kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska särskilt främjas.

4.5.1 Finskt förvaltningsområde

De sverigefinnar som bor i ett finskt förvaltningsområde har uttrycklig rätt att använda sitt modersmål i offentliga sammanhang. Det föreskrivs särskilt, att rätten att få använda det egna modersmålet inte är beroende av den enskilda individens kunskapsnivå i majoritetsspråket.

Det finns ett stort antal sverigefinnar i länet och sex av kommunerna i länet är finska förvaltningsområden: Hallstahammars kommun, Köpings kommun, Skinnskattebergs kommun, Västerås kommun, Surahammars kommun samt Fagersta kommun.

Västmanlands finska kulturarrangörsförening, Väsky är medlem i Riksteatern och Riksteatern Västmanland och arrangerar finsk kultur och finsk scenkonst på det finska språket. De samarbetar med finska föreningar och förvaltningsområdena i länet. Nätverket Finnet Västmanland är viktigt för det finskspråkiga kulturarbetet i länet.

4.6 Jämställdhet

I Landstinget Västmanlands jämställdhetspolicy är lika villkor och förutsättningar för kvinnor och män en grundläggande värdering. Jämställdhetsperspektivet beaktas i alla frågor och beslut.

Ett av kulturpolitikens syften är att uppnå likvärdigt deltagande och representation i kulturlivet. Detta är en långsiktig ambition som lyfts fram i den nya nationella kulturpolitiken.

Regional Kulturplan

Tydliga målformuleringar och ett återrapporteringsystem som uppmuntrar till att medvetandegöra hur beslutsprocesser inom institutionerna ser ut är en viktig del av jämställdhetsarbetet. Processen ska stärka kopplingen mellan det jämställdhetspolitiska området och det kulturpolitiska.

4.7 Armlängds avstånd

En viktig princip är Armlängds avstånd som innebär att den politiska nivån anger de ekonomiska och juridiska ramarna samt beslutar om mål och inriktning för verksamheten. Driftsfrågor överläts åt förvaltningsorganisationen som har att beakta bl a den konstnärliga friheten.

---

5 KULTURPOLITISKT PRIORITERADE UTVECKLINGSOMRÅDEN 2015-2018

När kulturplanen tagits fram har det förts dialoger med samtliga länets kommuner, representanter från civilsamhället och professionella kulturskapare. På dialogmötena har det framkommit gemensamma utvecklingsområden som har sin utgångspunkt i de nationella och regionala målen. Under planperioden 2015-2018 kommer Landstinget Västmanland arbeta med följande prioriterade utvecklingsområden. Arbetet kommer att ske i samverkan med kommunerna, civilsamhället och kulturskaparna.

Regional Kulturskolesamverkan

Utveckla samverkan mellan länets musik- och kulturskolor. Syftet är att följa kulturutvecklingen och identifiera gemensamma utvecklingsbehov för att stödja barn och ungas kulturutövande i den egna kommunen. En regional kulturskolesamverkan ger även ökade möjligheter för den enskilda musik- och kulturskolan att lyfta fram samverkansidéer.

Bibliotekssamverkan för länets kommuner

Utveckla samverkan mellan kommunernas folkbiblioteksverksamhet i länet. Syftet är att öka servicegraden och tillgängligheten till bibliotekstjänster i hela länet. Ett större medieutbud ska kunna nås av flera medborgare på lika villkor. Detta kan ske genom att skapa ett gemensamt biblioteksdatasystem, gemensam bibliotekskatalog, webbportal och lånekort för hela länet.

Läsfrämjande arbete

Utveckla det läsfrämjande arbetet i länet genom ett strategiskt samarbete mellan olika aktörer i Västmanland. Landstinget kommer att skapa ett nätverk mellan landsting, kommuner, kulturinstitutioner, folkbildning och civilsamhällets olika aktörer. Syftet är att lyfta fram läsning och litteratur utifrån olika perspektiv. Detta kommer att ske med olika metoder och för olika målgrupper.

Regional Kulturplan

Kulturliv för alla – Bildkonst

Utreda möjligheterna att utveckla arbetet med bildkonst i länet samt förmedling av bildkonst till västmanlänningarna. Detta ska ske i samverkan mellan landstinget, kommunerna och andra aktörer i projektform.

Utveckling av länsmuseum och samarbete på Karlsgatan 2

Länsmuseet ska ha verksamhet i hela länet och ta ansvar för samarbetet med länets kommunala museer.

Utveckla och i olika etapper fram till hösten 2016 bygga nya basutställningar på länsmuseet, Karlsgatan 2 med anledning av lokalutvidgningen. De nya utställningarna ska vara en ingång till länets kulturarv och en mötesplats mellan generationer. Genom identifikation, interaktivitet och upptäckarglädje ska utställningarna ge inspiration, väcka nyfikenhet för historia och ge nya upplevelser.

Utveckla och stärka Karlsgatan 2 tillsammans med Västerås stads Konstmuseum som mötesplats för skola, förenings- och näringsliv. Museerna på Karlsgatan 2 ska utvecklas till att vara en kulturscen för konst och kulturarv.

Kulturarvsportal Västmanland

Utveckla och från 2015 starta Kulturarvsportal Västmanland. Webbportalen ska genom samverkan och delaktighet främja att ett levande kulturarv bevaras, används och utvecklas. Arbetet med och finansieringen av portalen är en gemensam angelägenhet för landstinget och länets kommuner. Det genomförs i nära samverkan med ABM-aktörerna (arkiv, bibliotek och museer) i länet.

Regional enskild arkivverksamhet

För att utveckla och skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar arkivverksamhet för bevarande och tillgängliggörande av den del av länets kulturarv som utgörs av enskilda arkiv bör förutsättningarna för en arkivdepå i Arboga ytterligare klarläggas. Detta sker i samverkan med ArkivCentrum Örebro län.

Kultur i vården

Utveckla arbetet med Kultur i vården som ett komplement till den medicinska vården. För ett maximalt tillfrisknande måste både kropp och själ stimuleras. Kultur i vården kan vara dans, musik, teater, litteratur, konst eller andra aktiviteter som syftar till kommunikation, stimulans och livsglädje i vårdvardagen.

Kultur och Hälsa – Liv och Hälsa Ung

Utveckla samverkan mellan landstinget, kulturskapare (fria grupper), Västmanlands idrottsförbund, föreningsliv, skolor och det övriga civilsamhället för att främja ungas psykiska hälsa i Västmanland. Genom olika kulturella uttryck gestaltas resultaten i undersökningen Liv och Hälsa Ung. De unga är delaktiga i hela processen från tolkning av resultat till skapande av scenkonst, medieproduktion och utställningar.

Arrangörsutveckling

Utveckla arrangörsskap för befintliga och nya arrangörer tillsammans med Örebro,

---

Regional Kulturplan

Sörmland och Stockholms län. Syftet är att stärka de lokala och regionala arrangörerna, skapa en långsiktig strategi och infrastruktur för arrangörsutveckling i regionen samt att bli en stark arrangörsregion av interregional och nationell betydelse inom olika kulturområden.

Kreativa näringar

Tillsammans med kommuner och andra aktörer arbeta för att skapa långsiktiga strukturer för arbetet med kreativa näringar i Västmanland. Utöka nätverk mellan företag, kreativa näringar samt offentliga beslutsfattare. Starta ett dialogforum för samverkan mellan privata- och offentliga verksamheter och kulturaktörer.

Livskraft - Kultur för och med äldre

Arbeta med och utveckla projektet Livskraft. Syftet är att öka livskvaliteten hos äldre i Västmanland genom att de själva tar del av och är aktivt skapande inom olika kulturområden. Skapa långsiktiga och hållbara strukturer för arbetet med kultur för äldre i Västmanland samt en ökad samverkan mellan landstinget och civilsamhället.

Finsk kultur

Utifrån att delar av Västmanlands län är finskt förvaltningsområde främja finsk kultur och det finska språket genom olika kulturella uttryck. Utveckla samverkan mellan landstinget, kommunerna och civilsamhället för att skapa långsiktiga och hållbara strukturer för arbetet.

---

6 ARBETSPROCESSEN

Landstinget har tagit fram den regionala kulturplanen i samverkan med länets kommuner, kulturverksamheterna på regional nivå och med länets övriga kulturliv. Länets invånare har också haft möjligheten att ge synpunkter på utformningen av planen under denna process.

En uppstartskonferens genomfördes den 3 oktober 2013 med 55 deltagare från länets kommuner och kulturverksamheter. Remissarbetet inleddes med en remisskonferens den 17 februari 2014 med 80 deltagare. Kulturplanen har varit ute på remiss till länets kommuner, länsstyrelsen och berörda regionala kulturverksamheter. Totalt lämnades 18 remissvar in och remissinstanserna är överlag positiva till förslaget.

Arbetet har kontinuerligt rapporterats till landstingsledningen. För förankring av arbetet har det funnits två referensgrupper. Den första gruppen är Kultur- Fritids- och Idrottsberedningen som består av politiker från landstinget och länets samtliga kommuner och den andra gruppen består av kommunernas kultur- och fritidschefer samt chefer för de regionala kulturverksamheterna.

Lokala samråd har genomförts i länets samtliga tio kommuner där ansvariga tjänstemän på landstinget tillsammans med kommunala företrädare lagt upp innehållet och utformningen av samrådet. Till samråden har det bjudits in

---

Regional Kulturplan

representanter från det lokala kulturlivet, civilsamhället, kulturskapare, skola, bibliotek, politiker, näringsliv m fl. Politiker från landstinget har deltagit i samtliga samråd. De öppna mötena har genomförts på kvällstid. En skillnad från arbetet med den tidigare kulturplanen är att flera av kommuner nu valt att genomföra såväl öppna möten för det lokala kulturlivet som möten med beslutande politiska församlingar i kommunen.

Några kommuner har under perioden initierat ett arbete med att ta fram en lokal kulturplan med den regionala planen som grund. Landstinget har dessutom genomfört möten med ledningen för Västmanlandsmusiken, Västmanlands Teater, Arkiv Västmanland, Västmanlands hemslöjdsförbund, Kultur- och museiverksamheten på landstinget samt Länsstyrelsen i Västmanlands län.

---

7 SAMVERKAN OCH MÖTESPLATSER

7.1 Samverkan

Samverkan ska skapa förutsättningar för att medborgarna i hela länet ska ges tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud. Samverkan ska ske inom länet, interregionalt, nationellt samt internationellt. Arbetsprocesser ska pågå tillsammans med fria kulturutövare, civilsamhället och länets kommuner. Samverkan ska ske med andra samhällsområden. Kommuner och landsting ska medverka till att det finns mötesplatser där medborgare och kulturarbetare kan träffas för social gemenskap, upplevelser och erfarenhetsutbyte.

Samverkan i Västmanland

Kommunerna i Västmanland har det politiska ansvaret för huvuddelen av den offentligt finansierade kulturverksamheten i länet. I kommunerna finns största delen av den verksamhet som länets medborgare möter i sin vardag. Varje kommun bestämmer sin egen ambitionsnivå. Landstingets direkta ansvar omfattar regionala insatser vars syfte är att med ett regionalt perspektiv komplettera och stödja de kommunala insatserna. En strukturerad samverkan mellan landstinget och kommunerna leder till att resursbehoven tydliggörs och dialogen stärks inom kultursektorn.

Det regionala arbetet ska ge lokala resultat i hela länet. Det är viktigt att påpeka att regionalt arbete skiljer sig från lokalt arbetssätt men ersätter aldrig lokalt arbete.

För att utveckla samverkan i länet finns en ambition:

- att tillsammans hitta former för gemensamma ekonomiska prioriteringar.
- att undersöka möjligheten att bredda finansiering av kulturpolitiska insatser.
- att arbeta med kompetensöverföring, nätverk och konferenser.
- att öka samverkan mellan kulturpolitik och andra samhällsområden.
- att samråda med folkbildningen, civilsamhällets olika delar samt kulturlivets företrädare.

Regional Kulturplan

Samverkan med andra län

Västmanland har en väl utvecklad samverkan med de angränsande länen inom olika kulturområden. Ett gemensamt pågående arbete är att utveckla arrangörsskap för befintliga och nya arrangörer. Detta görs tillsammans med Örebro, Sörmland och Stockholms län. Syftet är att stärka de lokala och regionala arrangörerna, skapa en långsiktig strategi och infrastruktur för arrangörsutveckling i regionen, bli en stark arrangörsregion av nationell betydelse inom olika kulturområden samt att öka samverkan mellan länen.

Ett årligt kulturting arrangeras av Landstingen i Sörmland, Västmanland och Örebro. Kulturtinget har fokus på olika aktuella kulturpolitiska teman och riktar sig till förtroendevalda, tjänstemän och kulturinstitutionernas företrädare samt kulturlivets olika delar. Kulturtinget samlar årligen ca 150 – 200 deltagare. Syftet med kulturtinget är att brett stimulera dialogen och kunskapsutbytet mellan internationell, nationell, regional och kommunal nivå. Ambitionen är att utveckla detta kulturting till en mötesplats för det kulturpolitiska samtalet i Mälardalen.

Samverkan nationellt

Samverkansmodellen innebär ett närmare samarbete mellan Landstinget Västmanland och statens företrädare, te x vad gäller utformning av och utvärdering av modellen. Statens Kulturråd kommer även fortsättningsvis att fördela utvecklingsbidrag till länet vilket också förutsätter ett nära idéutbyte.

Förutom de statliga medel som fördelas av Statens Kulturråd till landstinget så fördelar staten ytterligare medel vad gäller kulturutveckling i länet.

Länsstyrelsen ansvarar för utarbetandet och uppföljningen av Regionalt Utvecklingsprogram i Västmanlands län (RUP). Den regionala kulturplanen är en del av "Rupen". Landstinget, länsstyrelsen och kommunerna samverkar inom flera kulturområden inte minst vad gäller kulturmiljöområdet, en samverkan som kommer att utvecklas ytterligare.

Samverkan internationellt

Internationella kontakter har blivit en allt viktigare del i vårt samhälle. EU-medlemskapet ger ökade förutsättningar för samarbete över nationsgränserna. Deltagande i internationella projekt kan vara ett effektivt sätt att utveckla den egna verksamheten.

Ett framgångsrikt internationellt samarbete kräver även en god organisation och samsynsstruktur på den lokala och regionala nivån med olika aktörer.

Två pågående internationella kulturprojekt:

Internationellt utbyte med "Academy of Art and Design in Wroclaw", Polen. Det finns en överenskommelse mellan Landstinget och konsthögskolan i Polen som sträcker sig till 2016, då Wroclaw är Europeisk kulturhuvudstad. Under 2014 sker det elevutbyte mellan Västmanland och Wroclaw samt fortsatt arbete med konstnärsutbyte mellan

---

Regional Kulturplan

de två regionerna. 2015 kommer det att anordnas en utställning på Länsmuseet med polska konstnärer och under 2016 kommer västmanländska konstnärer ställa ut i Wrocław. Projektet sker i samarbete med Mälardalens Högskola.

Utveckla samverkan med Bergamo i Italien gällande kultur, näringsliv och skola. Västerås stad, ABB-gymnasiet och Landstinget har på initiativ av Västerås stad inlett ett utbyte med Bergamo i Italien. Ett utbyte med Historiska museet i Bergamo ska ske. Genom ett skolprojekt tillsammans med ABB-gymnasiet kommer det att produceras en utställning kring ASEA och invandringen till Västmanland från Bergamo och Italien.

7.2 Mötesplatser

Landstinget vill stödja den kulturpolitiska dialogen i länet genom att utveckla olika mötesplatser.

Politiskt nätverk med representanter från landstinget och samtliga länets kommuner.

- Kultur och fritidschefsnätverk.
- Nätverk med cheferna för de regionala kulturverksamheterna som ingår i samverkansmodellen.
- Ett årligt Kulturting i samverkan med de angränsande länen.
- En årlig presidiekonferens där kommunernas kulturnämnder möter landstingets representanter i en dialog om gemensamma kulturpolitiska frågor för hela länet.
- En årlig konferens där kulturlivets olika företrädare möts och för en dialog. Företrädare för folkbildning, civilsamhällets olika delar samt kulturlivets företrädare som representanter för förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting. (hemslöjd)
- Nätverksträffar inom olika konstformer t ex bibliotekschefsträffar, kulturskolechefsträffar.
- Samverkan mellan länsmuseet, lokala kulturarvsaktörer och museer i Västmanland.

---

8 DE PROFESSIONELLA KULTURSKAPARNA

Det konstnärliga skapandet är en förutsättning för ett dynamiskt kulturliv och ett växande kulturföretagande. Med sin utbildningsbakgrund, erfarenhet och kompetens har de professionella kulturskaparna mycket att tillföra de regionala kulturverksamheterna och kulturlivet i stort. De professionella kulturskaparna kan arbeta både som anställda inom kulturella verksamheter och som fria kulturskapare. De representerar såväl spets som bredd och är viktiga samarbetspartners i det regionala och lokala kulturlivet. En god samverkan förutsätter att kulturverksamheterna uppmuntrar till samarbeten och arbetar gränsöverskridande.

Regional Kulturplan

9 KULTUR I SAMVERKAN MED ANDRA DELAR AV SAMHÄLLET

Samverkan med andra delar av samhället är central för att kulturen ska kunna utvecklas och hitta nya former. Prioriterade områden i Västmanland är civilsamhället, folkbildning, Kultur och Hälsa samt Kultur och Näring.

9.1 Civilsamhället och den ideella sektorn

Kulturplanen följer den definition av civilsamhället som anges i SKL:s positionspapper "Civilsamhället som utvecklingskraft." Det innebär att civilsamhället schematiskt kan indelas i: Föreningslivet och folkbildningen, frivilligt arbete och volontärskap, företagande med samhällsmål, samt samhällsentreprenörer och eldsjälur.

Målsättningen är att bygga på den dialog som nu sker på nationell, regional och lokal nivå. Det finns behov av ökad samverkan inom kulturområdet mellan civilsamhället, kommunerna, landstingen och staten. Civilsamhället har stor betydelse för hela kulturområdet och bidrar till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Den professionella kulturen, amatörekulturen och det ideella arrangörskapet skapar förutsättningar för ett rikt kulturliv.

I Västmanland finns flera mycket goda exempel på samverkan mellan de regionala kulturinstitutionerna och civilsamhället. Modellen för samverkan inom musik- och teaterområdet "Ett kulturliv för alla" är en mycket framgångsrik modell för delaktighet i utvecklingen av det lokala musik- och teaterlivet i länets samtliga kommuner. Denna modell för engagemang inom civilsamhället, folkbildningen och länets kulturskapare skulle kunna utvecklas till en modell för fler kulturområden.

En viktig samarbetspartner för landstinget är Hembygdsförbundet i länet som med sin organisation bidrar till ett levande kulturarv.

9.2 Folkbildningen, folkhögskolor och studieförbund

Folkbildningen och särskilt studieförbunden med sin breda verksamhet kan spela en stor, aktiv och förnyande roll när medborgaren står i centrum för kulturpolitiken. Den kontinuerligt pågående dialogen med folkbildningen och civilsamhället är mycket betydelsefull.

I länet finns det fyra folkhögskolor, Bergslagens folkhögskola i Norberg, Hästsportens folkhögskola i Hallstahammar, Tärna folkhögskola i Sala samt Västerås folkhögskola, som samtliga är en del av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet. Landstinget Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola och landstinget ger också bidrag såväl till studieförbundens distriktsorganisationer som till föreningslivet på distriktsnivå.

I det av styrelsen för Tärna folkhögskola antagna "Strategi för Tärna folkhögskolas framtida inriktning 2014-2019" betonas skolans strategiska mål. Tärna folkhögskola ska vara en mötesplats, utbildnings- och konferensresurs för hela länet och erbjuda ett varierat utbud av kurser, uppdragsutbildningar, öppna föreläsningar, kulturevenemang och konferenser.

Regional Kulturplan

Folkbildningens infrastruktur och kompetenser bör kopplas till det regionala utvecklingsarbetet kring arrangörskap, delaktighet, deltagarkultur, tillgänglighet och mångfald.

9.3 Kultur och hälsa

Att det finns ett tydligt samband mellan kultur och hälsa har visats i flera nationella studier. Musik, dans och konst har visats höja livskvaliteten och stärka hälsan. Landstinget har genomfört en vetenskaplig rehabiliteringsstudie för att undersöka om kulturinsatser kan påverka hälsan positivt hos långtidssjukskrivna personer med psykisk ohälsa. Enligt rapporten kan deltagande i kulturupplevelser för personer med lättare psykisk ohälsa vara ett rehabiliteringsalternativ och komplement.

Liv och hälsa ung

Vartannat år genomför landstinget undersökningen Liv och Hälsa Ung som alla elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan samt år 2 i gymnasiet får svara på. För att resultaten ska nå den unga som svarat på enkäten har Landstinget tillsammans med kulturskapare, Västmanlands idrottsförbund, föreningsliv och skolor påbörjat ett utvecklingsarbete där resultaten gestaltas med olika kulturella uttryck.

De unga är delaktiga i hela processen från tolkning av resultat till skapande av scenkonst, medieproduktion och utställningar. Målgruppen är alla unga i Västmanlands län mellan 13 och 19 år. Målsättningarna är:

- att ge målgruppen en ökad kunskap om vilka faktorer som inverkar på hälsan,
- att de får ta del av resultaten via kultur, där deras egna berättelser ligger till grund för de kulturella uttrycken och aktiviteterna,
- att inspirera unga till egna kulturella uttryck.

Metoden är att de unga, genom att delta i referensgrupper, får tolka resultaten från Liv och Hälsa Ung med sina egna berättelser. Detta är sedan grunden för hur de kulturella uttrycken (scenkonst, utställningar, medieproduktion) skapas. För att skapa en brygga mellan kultur och idrott bildas ett nätverk av ungdomscoacher som sprider kunskap om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor vidare till unga. Resultatet av detta arbete kommer att integreras i det bestående arbetet med Liv och hälsa Ung.

Kultur i vården

Utveckla arbetet med Kultur i vården som ett komplement till den medicinska vården. För ett maximalt tillfrisknande måste både kropp och själ stimuleras. Kultur i vården kan vara dans, musik, teater, litteratur, konst eller andra aktiviteter som syftar till kommunikation, sinnlig stimulans och livsglädje i vårdvardagen.

Kultur- och museiverksamheten inom Centrum för regional utveckling har ansvar för administrationen av lös konst inom landstinget. Varje förvaltning (motsvarande i nuvarande organisation) har ett eget ansvar för den konst som hänger i förvaltningens lokaler. Ansvaret för arbetet med fast konst sker genom uppdrag från Centrum för administration. Denna uppdelning klargjordes vid LS § 140, 1994-05-30

Regional Kulturplan

där respektiveförvaltning/motsvarande gavs ett ansvar för vård och registrering av tilldelad konst samt att dåvarande Tekniska förvaltningen gavs uppdrag vad gäller fast konst.

9.4 Kultur och näring

Västmanland är i stora stycken fortfarande ett län med stark industristruktur. I flera kommuner har en stark utveckling skett de senaste tio åren från den traditionella industristrukturen mot en högre specialiseringsgrad och utpräglade tjänsteföretag.

Innovationer är grunden för fler växande företag och en förutsättning för att möta en ökande internationell konkurrenskraft.

Inom kulturella och kreativa näringar kan metoder för kreativa lösningar och innovativa tankesätt utvecklas. Kulturella och kreativa näringar är en tillväxtfaktor. Företagsrådgivning ges via ALMI Mälardalen där landstinget är delägare.

Arbetet kommer att ske genom:

- att utöka nätverk med företag, kreativa näringar samt offentliga beslutsfattare.
- att starta ett dialogforum för samverkan mellan privata- och offentliga verksamheter och kulturaktörer.

---

10 REGIONALA KULTURVERKSAMHETER

Genom de två kommunalförbunden Västmanlandsmusiken och Västmanlands Teater tar landstinget och Västerås stad ett gemensamt ansvar för musik och teaterverksamhet.

10.1 Västmanlandsmusiken

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad (90 %) och Landstinget Västmanland (10 %) som medlemmar. Enligt förbundsordningen ska organisationen arrangera, producera och stödja musik- och dansverksamhet i hela Västmanlands län. Västmanlandsmusiken är en länsmusikorganisation med tre olika uppdrag: länsmusikverksamhet i länets samtliga kommuner, orkesterverksamhet med Västerås Sinfonietta och drift av Västerås Konserthus.

Länsmusikverksamheten bedrivs i alla kommuner i länet och ger stöd till arrangörsföreningar, konserter med professionella frilansmusiker och evenemang.

En väsentlig del av länsmusikverksamheten utförs enligt modellen "Ett kulturliv för alla". Detta arbete syftar till att stödja lokala arrangörer och att tillhandahålla ett utbud med prioritet på professionella musikevenemang för vuxna.

Länsmusiken ger också direkta verksamhetsbidrag till en rad musik- och kulturföreningar, liksom riktat stöd till festivaler och olika initiativ inom musik- och dansområdet.

Regional Kulturplan

Inom området nutida musik stödjer länsmusiken Norbergfestival, Nya Perspektiv, URUK (Uruppförandeklubben). Västerås Sinfonietta arbetar också strategiskt med nutida musik genom beställningar och samarbeten med hustonsättare.

Västerås sinfonieta är en kammarorkester med 33 musiker som är anställda på deltid (60 %). Orkestern har en stark lokal förankring med ett publiksnitt som ligger bland det högsta i landet men har också internationella ambitioner. Ett målmedvetet arbete bedrivs för att öka kännedomen om orkestern, även utanför Mälardalen.

I Västmanlandsmusikens "Komplettering av budgetäskande för utökad anställningsgrad av Sinfoniettan" framgår i en SWOT analys att om Västmanlandsmusiken inte klarar att bära ekonomin inom orkesterverksamheten "...kommer resurser behöva omfördelas, i första hand från länsmusiken och i andra hand Konserthuset. Västmanlandsmusiken riskerar att inte kunna utföra sitt länsmusikuppdrag som det är fastslaget i den regionala kulturplanen och i överenskommelsen med huvudmännen. Möjligheterna att driva konserthuset som det drivs idag kommer då att begränsas. Det medför mindre utrymme för det lokala musiklivet, mindre varierat musikutbud och svagare lokal förankring."

Utifrån ovanstående är landstinget tveksam till en utveckling av Västerås Sinfonietta genom ökad anställningsgrad, och kommer fortsättningsvis att följa utvecklingen gällande länsmusikuppdraget. Frågan om en utökning av Västerås Sinfonietta bör därför belysas i en kommande utredning.

Under den gångna kulturplanen har landstinget utökat bidraget till länsmusikverksamheten och Västerås stad har gett utökad bidrag till Västerås sinfonieta. Landstinget har att värna och stärka länsmusikuppdraget under kommande kulturplansperiod.

Västerås Konserthus har en balans mellan spets, bredd och lokal förankring som är unik i Sverige. Huset är ett lokalt och regionalt kulturhus som erbjuder plats för både lokala arrangörer, egna musiker och professionella gästspel på internationell nivå inom flera olika genrer.

Utvecklingsområden

- Utveckla och fördjupa länsmusiken genom att, utifrån modellen Ett kulturliv för alla, i samverkan med länets kulturskolor genomföra programaktiviteter utifrån varje kommuns behov.
- Utveckla länsmusiken genom stor lyhördhet för de lokala arrangörernas prioriteringar med frilansande musiker på hög internationell och nationell nivå och med bred genrespridning.
- Utveckla Norbergfestival till en internationell scen för nyskapande elektronisk musik och visuella konstarter. I samarbete med arrangörsföreningen Norbergfestival, Norbergs kommun och dess ungdomsverksamhet, Bergslagens folkhögskola och Statens musikverk.

Regional Kulturplan

- Utveckla kammarmusikverksamheten på regional, lokal och internationell nivå genom ytterligare etapper av projektet Internationell kammarmusik i Sverige och i dialog med arrangörsföreningar, Kammarmusikförbundet och länsmusikorganisationer.
- Utveckla Västerås Konserthus till en attraktiv plats för festivaler, branschmöten mm av nationell betydelse.

10.1.1 Konst och kulturfrämjande verksamhet, dans

Västmanlandsmusiken bedriver dansverksamhet. Genom att erbjuda publik, i konserthuset och i länet professionella dansföreställningar med nationella och internationella dansare och koreografer kan Västmanlandsmusiken säkra representationen av den samtida dansen i regionen. Särskild omsorg ges dansföreställningar som riktar sig till ungdomar.

Dansscen Västmanland ska inspirera och beröra i mötet mellan publiken, medborgaren och konstformen. Genom en nysatsning av danspresentatör och samtal med koreografen inramas dansföreställningarna i allt högre grad av ett konstnärligt samtal och introduktionerna syftar till att presentera upplevelsen i salen för publiken och på så sätt sänka trösklarna in till konstformen. Under 2014 och framåt ska Västmanlandsmusiken fortsatt utvidga danspresentatören till att omfatta även länet och skolproduktioner.

Västmanlandsmusiken har bedrivit Community Dance i Västeråsstadsdelen Vallby som är baserad på skapande dans och är ett bra exempel på deltagarkultur.

Utvecklingsområden

- Utveckla den skapande dansen och dansen som pedagogisk verktyg.
- Utveckla Västmanlands län till ett regionalt centrum för dansresidens och därmed utveckla de konstnärliga samarbeten mellan institutioner, koreografer och danskonstnärer.
- Stärka arrangörsleden genom att ge dem verktyg och förutsättningar för att presentera dans och samtala kring dansen som konstform.
- Öka samverkan med omkringliggande län inom dansområdet

10.2 Västmanlands Teater

Västmanlands Teater är ett kommunalförbund med Landstinget Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Teaterns uppdrag är att producera, arrangera och stödja teaterverksamhet i Västmanlands län. Omsättningen uppgår till cirka 33 miljoner kronor och cirka 40 personer arbetar på teatern.

Kärnverksamheten är att producera föreställningar för barn, unga och vuxna. Teatern erbjuder skolorna och teaterföreningarna produktioner som kan turnera i länet och länets medborgare erbjuds kostnadsfri transport till utvalda föreställningar som spelas i teaterhuset i Västerås. För att ge medborgarna en större bredd i repertoaren

---

Regional Kulturplan

kompletteras de egenproducerade föreställningarna med gästspel som är både nationella och internationella. De internationella föreställningarna är ibland på andra språk än svenska för att nå fler målgrupper.

Ett av teaterns uppdrag är att utveckla insatserna för barns och ungas rätt till kultur. Barn och unga är därmed ett prioriterat område och stora satsningar på barn- och ungdomsteater görs. Teatern fokuserar på att producera teater för högstadieselever, ofta i klassrum, och på familjeföreställningar, där barnen får uppleva teaterhusets magi. Till skolföreställningar tar teatern fram ett material för att lärarna ska kunna förbereda eleverna inför besöket och/eller för att kunna göra ett efterarbete för reflektioner kring föreställningen och dess tematik.

Teaterns konstnärliga vision är att vidga teaterbegreppet. Ensemblen skapar föreställningar där publiken får uppleva en blandning av dans, musik, bild och text. Värdeorden är lekfull, modig och öppen.

Teatern har tillgång till resurser, kunskap och kompetens som är värdefulla för andra aktörer inom kulturområdet i länet och därför är en av teaterns målsättningar att vara ett nav för scenkonsten i Västmanland. Teatern samarbetar exempelvis med amatörteaterföreningar, fria grupper och utbildningar i Västmanland.

Utvecklingsområden

- Utveckla publikarbetet samt att utforska interaktiva repetitionsprocesser och föreställningar för barn och unga.
- Utveckla en modell för lärande/forskande för att skapa mervärde i produktionsprocesser och en ökad kunskap inom scenkonstområdet.
- Utveckla teaterhuset till en mötesplats för länets medborgare.
- Utveckla en samlingsplats för all scenkonst i länet.

10.2.1 Konst och kulturfrämjande verksamhet, teater

Från och med 2015 kommer kulturutvecklaren inom teaterområdet att arbeta på Västmanlands Teater.

Projektet "Ett kulturliv för alla Teater" har skett i samverkan mellan landstinget, kommuner och arrangörsföreningar. Projektet har varit ett komplement till den redan befintliga offentliga teaterverksamheten i kommunerna och möjliggjort samverkan och arrangemang av teater.

Efter projektetverksamhetens slut kommer erfarenheterna ifrån "Ett kulturliv för alla, Teater" ligga till grund för fortsatt samverkan mellan kommunerna och Västmanlands Teater.

Riksteaterföreningarna, Västmanlands Teater och de fria professionella teatrarna i länet ska komplettera varandra för länets olika arrangörer och visa på en framtida förnyelse av teaterutbudet.

Regional Kulturplan

Teater digitalt eller via fibernät och andra sätt kan vara ett komplement till liveföreställningar. Detta sker redan på flera platser i länet. Möjligheter för att utveckla Västmanlands Teaters föreställningar och Västmanlandsmusikens föreställningar till digitala föreställningar finns i länet och kommer att genomföras till 2018. I detta sammanhang är det viktigt att de upphovsrättsliga regler som styr institutionerna beaktas.

Tillgänglighet till teaterutbud gäller även för personer med syn- eller hörselnedsättning. Syntolkad teater är redan möjlig men med den digitala tekniken kan det bli mer tillgängligt. Textning för hörselskadade är en utvecklingspotential för länets producerande teatrar.

När det gäller teater på skoltid är lärarnas och elevernas delaktighet i val av föreställningar viktigt. För att kunna göra goda val så bör man också ha kunskap om teater och hur konstformen kan användas på ett bra sätt i skolarbetet.

Utvecklingsområden

- Utveckla former och strukturer som stärker möjligheter för att sända regional scenkonst från t ex länets kulturinstitutioner till biografer, andra samlingslokaler, väntrum och bibliotek för att på så sätt stärka den samlade regionala kulturen.
- Främja och utveckla teater- och dramapedagogiskt arbete i kommuner genom att tillsammans med skolchefer och kulturchefer planera för kompetensinsatser för personal som arbetar med barn och unga.
- Utveckla en gemensam marknadsföring av hela teaterutbudet i länet.

10.3 Landstingets Kultur- och museiverksamhet

Landstingets Kultur- och museiverksamhet ska bidra till ett livskraftigt kulturliv i hela länet, aktivt medverka i samhällsutvecklingen och bidra till en hållbar regional utveckling. Arbete ska bedrivas i länets samtliga kommuner och präglas av mångfald, samverkan och delaktighet. Kultur- och museiverksamhet består av museum "Västmanlands läns museum" och Kulturutveckling, med kulturutvecklare inom bibliotek, film, konst och barn- och ungdomskultur.

10.3.1 Regional museiverksamhet

Länsmuseet ska fördjupa kunskapen om mångfalden i det västmanländska kulturarvet, förmedla och väcka opinion, öka insikten om det förflutna och berika perspektiven på samtiden och framtiden i hela länet.

Museets insatser är omfattande och riktar sig till alla, med barn och unga som prioriterade målgrupper. Uppgiften är att vara en resurs för länets tio kommuner och bidra till att skapa nya sammanhang, knyta ihop idéer och initiativ samt göra historien synlig i sin rätta miljö. Arbetet i hela länet innebär samverkan med kommuner, föreningar, kulturskapare, lokala entreprenörer och andra aktörer.

Regional Kulturplan

Länsmuseet ska vara tillgängligt, bejaka kulturell mångfald, inbjuda till delaktighet, ge möjlighet till medskapande, kreativitet och reflektion. Aktiviteter ska syfta till att öka ungas inflytande och medverkan. Verksamheten ska vara tillgänglig såväl fysiskt som innehållsmässigt. Behoven hos personer med olika former funktionsnedsättning ska vara väl tillgodosedda i de nya lokalerna.

Kulturmiljöarbetet inom Länsmuseet bedrivs i bred samverkan med länsstyrelsen, länets kommuner, civilsamhället och enskilda fastighetsägare. De nya nationella målen för kulturmiljöarbetet utgör utgångspunkt för länsmuseets arbete inom kulturmiljöområdet.

De nya nationella målen för kulturmiljöarbetet är:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser,
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Länsmuseet har tillsammans med Västerås konstmuseum gemensamma lokaler på Karlsgatan 2. Därigenom uppstår naturliga samarbeten mellan museerna och på så vis skapas en naturlig mötesplats och kulturscen i Västmanland.

Länsmuseets utställningslokaler, arkiv, bibliotek och kontor finns på Karlsgatan 2 i Västerås. I Västra fabriken i Hallstahammar ligger WestmannaArvet med museets föremålsdepå och fotonegativarkiv, vård- och registreringslokaler samt verkstäder.

Från januari 2014 och under de kommande tre åren bygger länsmuseet nya basutställningar. De nya utställningarna ska berätta om den västmanländska historien från stenåldern fram tills idag. När då var nu - forntidens folk och få utgår från sten, brons- och järnåldern och öppnar den 24 maj 2014. Etapp två öppnar i november 2014 och berättar om medeltiden.

Utvecklingsområden

- Länsmuseet ska ha verksamhet i hela länet och ta ansvar för samarbete mellan länets kommunala museer samt utveckla nätverk och dialog inom musei- och kulturarvsområdet.
- Utveckla och i olika etapper fram till hösten 2016 bygga nya basutställningar på Karlsgatan 2. De nya utställningarna ska vara en ingång till länets kulturarv och en mötesplats mellan generationer och presenterar den västmanländska historien. Hösten 2015 öppnar en utställning som utgår från 1500-1700-talen och hösten 2016 öppnar den sista basutställningen som handlar om 1800-talet fram till idag.

Regional Kulturplan

- Utveckla och stärka Karlsgatan 2 tillsammans med Västerås stads Konstmuseum som mötesplats för skola, förenings- och näringsliv. Museerna på Karlsgatan 2 ska utvecklas till att vara en kulturscen för konst och kulturarv.
- Utveckla och från 2015 starta Kulturarvsportal Västmanland. Webbportalen ska genom samverkan och delaktighet främja att ett levande kulturarv bevaras, används och utvecklas. Arbetet med och finansieringen av portalen är en gemensam angelägenhet för landstinget och länets kommuner. Det genomförs i samverkan med ABM-aktörerna (arkiv, bibliotek och museer) i länet.
- Utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i nära samverkan med kommuner, länsstyrelse och civilsamhälle.
- Utveckla samarbetet med elever och lärare på gymnasieskolor i länet och vid Mälardalens högskola.
- Utföra ett kulturutbyte med konsthögskolan i Wrocław. Arrangera en utställning på läns museet med polska konstnärer 2015 samt en utställning i Wrocław 2016 med svenska konstnärer.

10.3.2 Kulturutvecklare inom landstinget

Kulturutveckling sker i landstinget inom områdena bibliotek, film, konst och barn- och ungdokumentation.

Uppdraget för Kulturutveckling är att genom samverkan och förankring med kommuner och andra aktörer bidra till utveckling av kulturpolitiskt prioriterade områden utifrån den regionala kulturplanen.

Kulturutvecklarna ska vara synliga i hela länet och genom sin kompetens inom olika områden arbeta tillsammans med kommunerna med att driva olika nätverk. Genom att arrangera Kulturting med seminarier för politiker och tjänstemän kan vikten av kultur synliggöras.

10.3.3 Barn och unga

Kulturutveckling prioriterar barn och unga i all verksamhet. Kulturutveckling arbetar med kompetensutvecklande insatser för pedagoger som arbetar med barn och unga och finns som stöd vid projektansökningar och inspiration till projekt och satsningar för bland annat estetiska läroprocesser i skolan. Målet för 2015-2018 är att skapa starkare samverkan mellan kultur och skola. Kulturutveckling bjuder även in till erfarenhetsutbyte med övriga regionala kulturområden för dialog om barn och ungdokumentation.

Alla unga i Västmanland ska ha tillgång till en kulturell arena på fritiden. Kommuner, civilsamhälle och de regionala kulturinstitutionerna är viktiga samverkansparter för att gemensamt skapa förutsättningar och erbjuda arenor där den unga kulturen kan ta plats samt där unga arrangörer kan få ansvara för kulturella arenor på ungas fritid. Ung Kultur Möts är en modell som alla kommunerna arbetar med. Västmanland är ett etablerat UKM-län och ambitionen är att arrangera en riksfestival 2016-2018.

Regional Kulturplan

UKM arrangeras lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. UKM Sverige är en ideell förening som på alla sätt verkar för att ungas röster ska höras och ung kultur ska få ta plats.

Utvecklingsområden

- Skapa kontinuerliga mötesplatser för en utveckling av barn och ungdomskultur i Västmanland. Detta kan ske genom seminarier, inspirationsdagar etc.
- Utveckla en Barn-konst/film/litteraturfestival i länet. Utgångspunkt och erfarenhet är litteraturfestivalen. En förstudie ska genomföras för att se över hur länets alla kommuner ska involveras i projektet. Festivalen kan hållas på flera orter samtidigt.
- Utveckla samverkan mellan kultur och skola genom att tillsammans med skolchefer och kulturchefer planera för kompetensinsatser inom kulturområdet för personal som arbetar med barn och unga.

10.3.4 Konst och kulturfrämjande verksamhet, konst

Landstinget ska verka för att konstnärer ska ges möjligheter till utställningar, pedagogiska uppdrag och andra konstnärliga projekt. Detta utvecklas inom landstingets arbete med kreativa näringar.

Landstingets kulturverksamhet ska verka för att barn och unga ska ges möjlighet att själva skapa och uppleva konst.

Konsten i det offentliga rummet är ett viktigt arbete inom kulturverksamheten. Länets kommuner har uttryckt en önskan att inventera, bevara och synliggöra den offentliga konsten. Den offentliga konsten är en del av vårt kulturarv och platsers historia. Kulturutveckling kommer att arbeta för att tillgängliggöra den offentliga konsten, som även främjar konstnärers möjligheter till gestaltningsuppdrag.

Utvecklaren inom konst ska prioritera samverkansprojekt mellan landstinget och länets kommuner, civilsamhället och kulturskapare.

Kulturutvecklaren arbetar med den konstnärliga delen i samverkansprojektet mellan landstinget och Wroclaw.

Utvecklingsområden

- Utveckling av den konstpedagogiska verksamheten i länet. För att främja barn och ungas möjligheter att uppleva och skapa samtidskonst kommer den konstpedagogiska kompetensen och tillgängligheten i länet att stärkas.
- Utveckla arbetet med den offentliga konsten i länet, stödja kommunernas beställarkompetens och öka konstnärernas möjligheter att arbeta med offentliga gestaltningsuppdrag.
- Främja konstnärernas möjlighet att verka i Västmanland genom kreativa näringar.

Regional Kulturplan

10.3.5 Filmkulturell verksamhet

Den filmkulturella verksamheten arbetar strategiskt med att främja kommunernas, civilsamhällets och kulturutövarnas samarbete för ökad kunskapsutveckling och kvalitet inom filmområdet.

Den rörliga bilden som förmedlare av berättelser och historier får en allt starkare ställning i samhället, främst bland barn och ungdom. I nu gällande läroplan, inom "Övergripande kunskapsmål", finns tydliga mål som handlar om film och kultur. Hos skolor i och utanför länet finns goda exempel på hur man använt film som pedagogiskt verktyg på ett framgångsrikt sätt för att utveckla elevernas kreativa förmågor och lärande. Med denna utgångspunkt ska den filmkulturella verksamheten arbeta för att integrera film i undervisningen i länets alla skolor.

Hos biografier i och utanför länet finns goda exempel som visar att biografier med hjälp av den nya tekniken kan utvecklas när det gäller verksamhetens innehåll och som därigenom bidrar till att stärka kulturutbudet lokalt. Utveckling av verksamhet kan gälla film, andra konstformer och annan typ av verksamhet. Tack vare större variationer i utbudet bidrar en biograf med utvecklat innehåll, både till att öka ortens attraktivitet och stärka den lokala demokratin. I takt med att biograferna utvecklar sin verksamhet i omfattning och innehåll, ställs också större krav på biografernas organisation och kompetens.

I takt med att ny teknik installeras på länets biografier och premiärsatta filmer får paketerade ljudspår redan i produktionsprocessen, minskar behovet av syntolkningar live på bio. Men även nya möjligheter att förmedla film med uppläst text till personer med läs- och skrivsvårigheter. Digitaliseringen av biograferna underlättar även att visa textade filmer för personer med nedsatt hörsel. Information om tillgängliga biovisningar kan utvecklas och marknadsföras bättre.

Utvecklingsområden

- Utveckla former och strukturer som stärker möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ta del av film och eget skapande i länet.
- Främja och utveckla filmpedagogiskt arbete i kommuner genom att tillsammans med skolchefer och kulturchefer planera för kompetensinsatser för personal som arbetar med barn och unga.
- Utveckla former och strukturer som stärker möjligheter för att distribuera och visa regional kultur från t ex länets kulturinstitutioner till biografier, andra samlingslokaler, väntrum och bibliotek för att på så sätt stärka den samlade regionala kulturen.

10.3.6 Regional Biblioteksverksamhet

Den regionala biblioteksverksamheten främjar folkbibliotekens samarbete, kunskapsutveckling och kvalitet. Det övergripande målet är att ge stöd till folkbiblioteken i länet så att dessa ska kunna ge service till allmänheten och bli

---

Regional Kulturplan

självklara samverkanspartners på lokal nivå när det gäller infrastruktur för lärande och kultur. Övergripande regionala och statliga styr- och strategidokument är grunden för arbetet med biblioteksutveckling i länet. En utökad bibliotekssamverkan mellan samtliga kommunbibliotek är ett sätt att ge länets invånare bättre biblioteksservice och att använda de ekonomiska resurserna på ett mer ändamålsenligt sätt. Som nyttjare av bibliotekstjänster måste man idag förhålla sig till olika kommunbibliotek. Att låna från ett annat bibliotek kräver särskild hantering och det går inte heller att lämna tillbaka en bok på ett annat kommunbibliotek. Med ett närmare samarbete kan biblioteken nyttjas som en gemensam resurs. Det sker med ett gemensamt lånekort för att låna, lämna tillbaka och reservera medier på samtliga bibliotek i länet. Genom att öka tillgängligheten till bibliotekens tjänster kan också biblioteksresurserna nås av alla på lika villkor.

Arbetet kring infrastrukturen för medier och gemensam katalog ska genomföras i samverkan med kommunbiblioteken.

Svenska offentliga bibliotek samverkar i ett gemensamt nyttjande av varandras samlingar och medieresurser. Det innebär att medborgare har möjlighet att göra fjärrlån, som är ett lån mellan bibliotek med olika huvudmän.

Enligt den nya bibliotekslagen ska landsting och kommuner anta biblioteksplaner för sin biblioteksverksamhet. Kulturutveckling ska stödja och följa upp arbetet med kommunernas biblioteksplaner.

Läsfrämjande insatser är en viktig del i den regionala biblioteksverksamheten. I samverkan med kommunbiblioteken utvecklas arbetet med lässtimulans i länet genom olika satsningar på olika grupper. Regeringens proposition Läsa för livet är en kraftig markering för läsfrämjande arbete på biblioteken.

Biblioteken i länet är en viktig mötesplats för dialog, demokrati och kunskapsinhämtning för medborgarna. Folkbiblioteken erbjuder en mångfald av e-tjänster, såsom e-böcker, digitala utländska tidningar från alla världens hörn online på sina webbplatser. Den regionala biblioteksverksamheten arbetar för att skapa förutsättningar för en digital infrastruktur så att medborgarna kan öka delaktigheten och tillgängligheten för ett lustfyllt och livslångt lärande och samtidigt höja bildningsnivån.

Kulturutvecklarna samarbetar interregionalt, framförallt med Sörmland och Örebro. Samarbetet mellan de tre länen ger många samordningsvinster i form av fler kompetensutvecklande projekt, mer mångfald och mer kvalitet.

Utvecklingsområden

- Utveckla samverkan mellan kommunernas folkbiblioteksverksamhet i länet. Syftet är att öka servicegraden och tillgängligheten till bibliotekstjänster i hela länet. Ett större medieutbud ska kunna nås av flera medborgare på lika villkor.

Regional Kulturplan

Detta kan ske genom att skapa ett gemensamt biblioteksdatasystem, gemensam bibliotekskatalog, webbportal och lånekort.

- Utveckla arbetet med lässtimulans i länet genom satsningar på olika målgrupper. Läsfrämjande insatser är en viktig del i den regionala biblioteksverksamheten och sker i samverkan med kommunbiblioteken.
- I samspel med civilsamhället, lokala kulturlivet och regionala kulturverksamheter utveckla biblioteken som mötesplatser för kulturupplevelser och programverksamhet.
- Att utifrån den regionala biblioteksplanen stödja kommunernas kvalitetsarbete genom bl.a. lokala biblioteksplaner.

10.4 Arkiv Västmanland

Med arkiv menas en avgränsad mängd handlingar – arkivalier – som uppkommit av en persons, företags, organisations, förenings eller myndighets verksamhet. Arkivalierna kan ha olika fysisk form, så som handskriven text i inbundna böcker, datautskrift på papper, digital information på hårddisk, fotografisk avbild på glasplåt, ljudupptagning på rullband, och så vidare. Arkiv kan generellt delas in i den offentliga sektorns arkiv och den enskilda sektorns arkiv. I de förra finner vi de kommunala, landstingskommunala och statliga handlingarna, vilka styrs genom offentlighetsprincipen och arkivlagen. Den enskilda sektorns arkiv härrör från företag, föreningar och privatpersoner och är i det närmaste helt utan lagstyrning. De enskilda arkiven bevaras och tillgängliggörs därför på frivillig väg.

Länets sammanhållande funktion för enskilda arkiv, det vill säga den som i länet bedriver regional enskild arkivverksamhet, är den ideella medlemsorganisationen Arkiv Västmanland.

Arkiv Västmanland tillhandahåller depåutrymmen för de medlemmar som önskar deponera sina arkivalier. Föreningen erbjuder även kompetens och samordnad forskarservice för så väl deponerande medlemmar som för de lokala arkivföreningar och övriga medlemmar som förvarar eller äger enskilda arkiv runt om i länet.

Arkiv Västmanland prioriterar det utåtriktade arbetet, i syfte att sprida kunskap om arkiv i allmänhet och om de viktiga källor till den västmanländska historien som utgörs av enskilda arkiv i synnerhet. Arbetet med att förmedla insikt i hur arkiven kan användas, var de finns och varför man bör bevara dem sker genom forskarservice, uppsökande verksamhet, studiebesök, kurser och föredrag.

Arkiv Västmanlands verksamhet finansieras till stor del av medlemsavgifter, samt intäkter från depositioner och andra arkivtjänster. Arkiv Västmanland får stöd från landstinget och från länets kommuner.

Arkiv Västmanland har utifrån den i ”Regional kulturplan Västmanland 2012-2014” erhållit nya lokaler med publika ytor, genom en samlokalisering med Västerås stadsbiblioteks fackavdelning.

Regional Kulturplan

Arkiv Västmanland har behov av arkivdepåer för att kunna förvara arkivalier som beskriver den västmanländska historien. Det finns idag efterfrågan på de arkiv i länet som inte kunnat tillgängliggöras och som i flera fall förvaras på olämpligt sätt. Arkiv Västmanland har därför inlett ett samarbete över länsgränsen med ArkivCentrum Örebro län. Genom ett utvecklingsprojekt som till stor del finansierades genom stöd från Statens Kulturråd har en grund lagts för en gemensam depå lokaliserad till Arboga. Utvecklingsprojektet har även lett fram till ett nytt samarbete över länsgränserna i form av samarbete med Föreningen Enskilda Arkiv Mellansverige. I föreningen ingår idag regionala enskilda arkiv från Västmanland, Örebro, Sörmland, Värmland och Dalarna.

Utvecklingsområden

- För att utveckla och skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar arkiverksamhet för bevarande och tillgängliggörande av den del av länets kulturarv som utgörs av enskilda arkiv bör förutsättningarna för en arkivdepå i Arboga ytterligare klarläggas. Detta sker i samverkan med ArkivCentrum Örebro län.
- Skapa goda förutsättningar för att på ett effektivt sätt ta tillvara engagemang och finansieringsmöjligheter från den enskilda sektorn.
- Att i samarbete med andra regionala arkivorganisationer och länets kommuner utveckla arkivpedagogiska metoder för att föra fram arkiven.
- Att i samarbete med andra regionala arkivorganisationer och länets kommuner skapa demokratifrämjande aktiviteter för barn och unga, så som föreningskola och föreningsutveckling.

Västmanlands läns hemslöjdsförbund

Västmanlands läns hemslöjdsförbund, bildat 1987, är den samlande regionala organisationen för länets hemslöjdsrörelse. Hemslöjdsförbundets medlemmar är de lokala ideella slöjd- och hantverksföreningarna som varje år genomför en omfattande och varierande programverksamhet som vänder sig till medlemmarna och den slöjdintresserade allmänheten.

Västmanlands läns hemslöjdsförbund är medlem i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Västmanlands läns hemslöjdsförbund är huvudman för läns hemslöjds konsulentverksamheten som spänner över områdena näring, kulturarv och kunskapsförmedlande arbete. Målgrupperna är bland andra slöjdare, konsthantverkare, pedagoger, föreningar, museer och slöjdintresserad allmänhet. Barn och unga utgör en prioriterad målgrupp.

Hemslöjds konsulenterna samarbetar med länets kulturkonsulenter och kulturutvecklare för att nå ut med ett varierat kulturutbud och för att ge barn och unga kulturupplevelser i skolan och på fritiden.

Regional Kulturplan

Utvecklingsområden

- att i samarbete med de lokala slöjd- och hantverksföreningarna skapa mötesplatser för allmänheten där man kan utveckla sitt intresse för slöjd och därigenom mötas över kultur, språk- och generationsgränser.
- att samordna och göra insatser för att främja såväl den hårda som mjuka hemslöjden.
- att öka barns och ungas intresse för utövande av olika slöjdtekniker genom slöjdupplevelser inom ramen för Skapande skola och andra projekt samt att fördjupa samarbetet med pedagoger inom förskola/skola genom att ta tillvara den kunskap som verksamma inom slöjdnäringen har.
- att i ett 5-läns projekt arbeta vidare med metodutveckling utifrån konceptet och erfarenheterna i det under 2012-2013 genomförda projektet slöjdkunskaper som säljer, vilket hade inriktning på kunskapsförmedling och upplevelser.

---

11 UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Landstinget ansvarar för och fördelar statsbidrag till de regionala kulturverksamheterna. Varje år redovisar landstinget till Statens Kulturråd hur de statliga medlen har använts och vilka effekter som har uppnåtts. Redovisningen består av en kvalitativ uppföljning och en kvantitativ uppföljning. Den kvalitativa uppföljningen är omfattande och är en samlad bedömning av resultaten med utgångspunkt i kulturplanens mål och prioriteringar. I uppföljningen sammanfattas de prioriterade insatser som genomförts under året för utvecklingen av kvalitet. Uppföljningen inriktas såväl på verksamheternas arbete som de horisontella målen i planen. I uppföljningen finns även samverkan med kommunerna, det professionella kulturlivet och civilsamhället beskrivet.

Landstinget Västmanland deltog som försökslän i utvecklingen "Kultur databasen.se" som är ett verktyg för ansökan och redovisning av bidrag till kulturverksamhet. Initiativet togs av Region Skåne. Med utgångspunkt i det interna reformarbetet avseende kultursamverkansmodellen och i samråd med Statens Kulturråd har Region Skåne utvecklat detta webbaserade system som samtliga landsting/regioner använder.

Myndigheten för kulturanalys som startade sin verksamhet den 1 april 2011 med den huvudsakliga uppgiften att utifrån de kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekter av föreslagna och genomförda åtgärder inom hela kulturområdet. Myndigheten ska inom sitt ansvarsområde bistå regeringen med underlag och rekommendationer. Syftet är att detta nya underlag ska ligga till grund för omprövning av den förda politiken. Myndigheten kan också ges långsiktiga uppdrag.

Regional Kulturplan

Kulturrådet och Myndigheten för Kulturanalys har ett nära samarbete för att uppföljning och utvärdering av modellens effekter ska bli framgångsrik.

I Landstinget Västmanland pågår en ständig utveckling och utvärdering av såväl kvalitets- som resultatmått för de regionala kulturverksamheterna samt för folkbildning och föreningsliv. För den kulturverksamhet som är landstingsägd finns "Uppdrag och åtagande" som klargör inriktning samt uppföljning av verksamheten. Det gäller t ex Kultur- och museiverksamheten (läns museet och kulturutveckling) samt Tärna folkhögskola. Vad gäller Västmanlandsmusiken och Västmanlands Teater sker ett kontinuerligt samarbete med Västerås stad för kvalitetsredovisningar och årliga överenskommelser med en tydlighet för t ex inriktning och målgrupper med uppföljbara mål. För Arkiv och Hemslöjd finns överenskommelser som sträcker sig under planperioden. Landstinget träffar också årliga överenskommelser med föreningsliv och folkbildning t ex Västmanlands länsbildningsförbund.

Landstinget Västmanland arbetar med medborgardialog och har en medborgarpanel där frågor om regional utveckling och kultur finns med.